

УДК 343.1

*О. Ю. Льошенко**аспірант на здобуття наукового ступеня
доктора філософії кафедри кримінального процесу,
детективної та оперативно-розшукової діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗУМНИХ СТРОКІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Постановка проблеми. Одне із основних місць у переліку загальних засад кримінального провадження посідає засада розумності строків (п. 21 ч. 1 ст. 7 КПК України), яка є новелою для кримінального процесуального права. Про необхідність законодавчого закріплення цієї засади зазначалося в Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, схваленої Указом Президента України від 10.05.2006 № 361/2006. Зокрема, в частині 1 розділу IV цієї Концепції було передбачено, що судочинство як найдієвіший інститут забезпечення верховенства права має ґрунтуватися на системі загальних принципів, до числа яких відноситься принцип розумності строків розгляду справ, що зобов'язує суд вирішувати справи без невинуватих зволікань або ж уникати поспішності, що завдає шкоди справедливому судочинству [1]. Як бачимо, законодавець чомусь лише вказав на забезпечення засади розумності строків під час розгляду справи, тобто її поширення на судові стадії кримінального провадження. Натомість, приймаючи у 2012 р. чинний КПК України, законодавець поширив дію даної засади й на стадію досудового розслідування, про що свідчить вживання словосполучення «під час кримінального провадження». Вважаємо, що це є цілком виправдано та справедливо як зі сторони захисту прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, так і забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень. Водночас, як свідчить аналіз чинного законодавства та практики його застосування в аспекті піднятої проблематики, окремі питання потребують подальшого вивчення з метою напрацювання відповідних пропозицій його вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. В умовах дії КПК України 2012 р. окремим проблемним питанням, пов'язаним із забезпеченням розумних строків у кримінальному провадженні, присвячені наукові праці І. В. Глов'юк, О. П. Кучинської, О. О. Рибак, В. В. Рожної, В. В. Солдатського та інших вчених. Водночас, реалії правозастосовної практики свідчать про існування

певних проблемних законодавчих аспектів, які негативно позначаються на практичній діяльності, що і вказує на актуальність даної статті.

Метою статті є аналіз законодавчих положень, спрямованих на забезпечення розумних строків у кримінальному провадженні, виявлення пов'язаних із цим проблемних питань та напрацювання можливих шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні засада розумності строків регламентована ст. 28 КПК України [2], положення якої спрямовані на реалізацію конвенційних норм, зокрема, ч. 3 ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, відповідно до якої кожен, кого заарештовано або затримано, має негайно постати перед суддею чи іншою посадовою особою, якій закон надає право здійснювати судову владу, і йому має бути забезпечено розгляд справи судом упродовж розумного строку або звільнення під час провадження.

Відповідно до ч. 1 ст. 28 КПК України розумні строки не можуть перевищувати передбачені КПК строки виконання окремих процесуальних дій або прийняття окремих процесуальних рішень. Разом із тим, на наше переконання, розумні строки також не можуть перевищувати встановлених строків давності притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення відповідного кримінального правопорушення. У зв'язку з цим, пропонуємо останнє речення ч. 1 ст. 28 КПК України доповнити таким змістом: «... а також перевищувати встановлених строків давності притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення відповідного кримінального правопорушення».

Слід відмітити, що в юридичній літературі пропонуються різні інтерпретації тлумачення розумних строків. Зокрема, коментуючи главу 2 КПК України, В. Я. Тацій, з урахуванням практики ЄСПЛ і положень КПК України, під ними вбачає доцільним розуміти найкоротший строк розгляду і вирішення кримінальної справи, проведення процесуальної дії або винесення процесуального рішення, який достатній для надання своєчасного (без невинуватих зволікань) судового захисту порушених прав, свобод та інтересів, досягнення мети процесуальної дії та взагалі завдань кримінального провадження [3, с. 87], або, як

зауважує О. П. Кучинська, дозволив би уникнути надмірного та необґрунтованого зволікання у кримінальному провадженні, зокрема як під час досудового розслідування, так і судового розгляду кримінальних справ [4, с. 48]. Але у будь-якому випадку розумні строки не можуть перевищувати передбачені в КПК України строки проведення процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень, якщо, звісно, він встановлений.

У свою чергу, В. В. Рожнова розумний строк кримінальної процесуальної дії визначає як строк, що забезпечує надійний захист законних інтересів потерпілої сторони, правосуддя, а також забезпечує підозрюваному, обвинуваченому (підсудному) і засудженому реальну можливість використати усі передбачені законом засоби захисту від обвинувачення [5, с. 87]. Загалом, не вдаючись до полеміки, підтримаємо тих науковців, які відзначають, що запровадження до кримінального процесуального законодавства положення про розумні строки є позитивним кроком, спрямованим на наближення національного кримінального судочинства до європейських стандартів [6, с. 124].

Позитивним надбанням національного законодавства слід визнати положення ч. 3 ст. 28 КПК України, в якій містяться критерії для визначення розумності строків кримінального провадження. Водночас до законодавчого визначення критеріїв розумності строків окремі вчені пропонували дещо інший їх перелік, зокрема: предмет розгляду, обсяг доказової бази, кількість обвинувачених, кількість епізодів злочину, необхідність призначення експертиз, необхідність виконання судових доручень іноземних судів, об'єднання та виділення кримінальних справ [7, с. 176]. Стосовно ж законодавчо закріплених критеріїв визначення розумності строків, в юридичній літературі зауважується, що фактично вони не були сформульовані вітчизняною науковою думкою, а запозичені з міжнародного досвіду, зокрема, з рішень ЄСПЛ. Одним із таких рішень, в якому чи не вперше було сформульовано критерії визначення розумності процесуальних строків у кримінальному провадженні, є рішення ЄСПЛ у справі: «Кьоніг проти Федеративної Республіки Німеччина» від 28 червня 1978 р. Так, відповідно до п. 99 цього рішення, розумний строк розгляду в сенсі п. 1 ст. 6 Конвенції оцінюється з огляду на обставини справи. Вивчаючи розумність строків кримінального процесу, ЄСПЛ звертає увагу *inter alia* (з-поміж іншим) на складність справи, поведінку заявника та рух справи в адміністративних органах і судах [8]. Аналогічні висновки сформовано в рішеннях у справі «Неймастер проти Австрії» від 27.06.1968 [9] та справі «Рінгейзен проти Австрії» від 16.07.1971 [10].

Таким чином, ЄСПЛ сформулював критерії, якими необхідно керуватись під час визначен-

ня меж розумності процесуальних строків, і які внаслідок проведення кодифікації було імплементовано до національної правової системи України. При цьому, не зважаючи на відсутність визначення чітких меж самих критеріїв, що виступають лише як певні орієнтири, визначення розумних строків має здійснюватися під час розгляду кожної конкретної справи. Вважаємо, що такий підхід є цілком виправданим, оскільки кожне кримінальне провадження має свої особливості як щодо прийняття необхідних процесуальних рішень, так і проведення відповідного комплексу процесуальних дій. З огляду на це під час визначення критеріїв розумності строків здійснення кримінального провадження загалом слід ураховувати кожну обставину справи, адже навіть в межах розслідування одного й того ж злочину вони можуть суттєво різнитися.

Цілком очевидним є те, що розумні строки, про які йдеться у ст. 28 КПК України, поширюються на всі стадії кримінального провадження. Але, більш-менш ефективний контроль за дотриманням процесуальних строків здійснюється лише на досудовому слідстві. Пояснюється це тим, що: по-перше, КПК України досить чітко передбачає граничні строки досудового розслідування; по-друге, нагляд за дотриманням закону на досудовому слідстві, в тому числі строків його проведення, здійснюється і прокурором, і слідчим суддею; по-третє, за порушення процесуальних строків до винних осіб може застосовуватися юридична відповідальність – від дисциплінарної до процесуальної. Тому найбільше затягувань з розглядом кримінальних проваджень має місце саме на судових стадіях, що обумовлено відсутністю граничних строків розгляду справи, відсутністю дієвого контролю за дотриманням строків судового розгляду та складнощі з притягненням суддів до відповідальності за затягування розгляду справи [6, с. 124].

Значним кроком у напрямку розробки дієвого механізму забезпечення розумних строків, а саме формування системи ефективних правових засобів, що дозволяли б досягти балансу реалізації публічних і законних інтересів учасників кримінального провадження у максимальному наближенні до індивідуальних обставин правового спору, стало винесення постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про деякі питання дотримання розумних строків розгляду судами цивільних, кримінальних справ і справ про адміністративні правопорушення» від 17.10.2014 № 11, яка роз'яснює особливості розумних строків у кримінальному судочинстві України, розкриває їхній зміст та дає відповіді на деякі запитання, що виникають у судів при застосуванні певних норм процесуального законодавства. У цій постанові

зазначається, що відповідно до практики ЄСПЛ, визначаючи межі перебігу таких строків, слід виходити з того, що у кримінальному провадженні враховується як період досудового розслідування, так і судового розгляду та апеляційного провадження. При цьому перебіг строків у кримінальному провадженні починається з часу, коли особі повідомлено про підозру, або з моменту затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, а закінчується у момент, коли вирок набрав законної сили або кримінальне провадження закрито в цілому чи щодо конкретної особи [11]. Такі роз'яснення цілком узгоджуються з практикою ЄСПЛ.

Крім того, відповідно до ч. 2 п. 7 зазначеної Постанови строки розгляду справи не можуть вважатися розумними, якщо їх порушено через: зайнятість судді в іншому процесі; призначення судових засідань з великими інтервалами; затягування з передачею справи з одного суду до іншого у встановлених законом випадках; безпідставне задоволення необґрунтованих клопотань учасників процесу, що спричинило відкладення розгляду справи на тривалий час; відкладення справи через її неналежну підготовку до судового розгляду; невжиття заходів щодо недопущення недобросовісної поведінки учасників справи тощо, оскільки наведені причини свідчать про низький рівень організації судочинства та безвідповідальне ставлення до виконання своїх обов'язків [11]. В цьому контексті наведемо рішення у справі «Павлюлінець проти України», у якому ЄСПЛ наголошує, що відсутність достатньої кількості суддів та їх перевантаженість не може бути виправданням збільшення строків судового розгляду [12]. І така позиція дійсно є прийнятною, оскільки в іншому разі відбудеться порушення вимог ст. 6 Конвенції. А задля уникнення безпідставного затягування суддею розгляду справи у п. 2 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» закріплено, що суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження за безпідставне затягування або невжиття суддею заходів щодо розгляду справи протягом строку, встановленого законом. Відтак, даним Законом встановлено, що судова тяганина є підставою для накладення на суддю дисциплінарного стягнення, що безперечно слід визнати позитивним моментом. До того ж, згідно з ч. 1 ст. 107 цього Закону, право на звернення зі скаргою щодо дисциплінарного проступку судді має будь-яка особа, тобто кожен, кому відомі такі факти. Це теж слід визнати позитивним фактором у вирішенні питання про притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, оскільки зазначене положення закону спрямоване на спрощення притягнення суддів до відповідальності. Однак, як уже наголошувало-

ся, на законодавчому рівні не визначений строк розгляду кримінального провадження (справи) в суді, що ускладнює, і, мабуть, навіть унеможливує, притягнення судді до дисциплінарної відповідальності за цією підставою.

У ч. 4 ст. 28 КПК України передбачено, що кримінальне провадження стосовно особи, яка тримається під вартою, неповнолітньої особи має бути здійснено невідкладно і розглянуто в суді першочергово. Таке положення узгоджується з вимогами ст. 6 Конвенції, на чому безпосередньо неодноразово ЄСПЛ наголошував у своїх рішеннях, зокрема, зазначаючи про значення гарантії розумного строку, який полягає в тому, що обвинувачений, який не вчиняв караного діяння, повинен мати можливість виправдати себе без зволікань, тоді як обвинувачений, вину якого доведено, не має піддаватись додатковому покаранню у формі надмірних зволікань із розглядом його справи, що може мати негативні наслідки для інших його прав, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод [13, с. 113]. Тим не менш, на наше переконання, досить важливим є здійснення досудового розслідування та розгляду кримінального провадження в суді якомога швидше щодо особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішується питання про їх застосування. У зв'язку з цим пропонуємо ч. 4 ст. 28 КПК України викласти у такій редакції: «4. Кримінальне провадження щодо особи, яка тримається під вартою, неповнолітньої особи, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішується питання про їх застосування, має бути здійснено невідкладно і розглянуто в суді першочергово».

На наш погляд, з юридичної точки зору не зовсім коректною є побудова ч. 5 ст. 28 КПК України, а саме вживання в її положенні такої термінологічної конструкції як «найкоротший строк». Вважаємо, що в контексті ст. 28 КПК України більш доцільно в положенні ч. 5 вести мову саме про розумний строк, адже найкоротший термін судового розгляду справи ще не означає, що дійсно буде забезпечено право на справедливий суд. З огляду на це, у вказаній частині варто словосполучення «найкоротший строк» замінити на «розумний строк».

Заслуговує на свою увагу і положення ч. 6 ст. 28 КПК України, відповідно до якої підозрюваний, обвинувачений, потерпілий, інші особи, права чи інтереси яких обмежуються під час досудового розслідування, мають право на звернення до прокурора, слідчого судді або суду з клопотанням, в якому викладаються обставини, що обумовлюють необхідність здійснення кримінального провадження (або окремих процесуальних

дій) у більш короткі строки, ніж ті, що передбачені КПК [2]. На реалізацію цього спрямовані положення ст. 308 КПК України. Однак, порівнявши ч. 6 ст. 28 та ст. 308 КПК України, слід констатувати, що їх положення не узгоджуються, оскільки в останній не передбачено можливості звернення до слідчого судді або суду з клопотанням про недотримання розумних строків. Тож, без чіткого закріплення на законодавчому рівні відповідного процесуального механізму реалізації положення ч. 6 ст. 28 КПК України може стати лише пустою формальністю та зайняти одне із місць серед декларативних норм. Також законодавцю слід було визначити відповідні процесуальні рішення, що можуть прийматися за результатами розгляду даного клопотання.

Крім того, на нашу думку, в умовах розширення дії засади змагальності сторін доцільним, більш виваженим та об'єктивним убачається підхід, коли звернення з клопотанням про недотримання розумного строку під час досудового розслідування буде здійснюватися безпосередньо до слідчого судді, а під час судового провадження – до суду.

В контексті викладеного ми повністю погоджуємося з твердженням І. В. Гловюк, що реалізація права на таке звернення, у тому числі і до слідчого судді, майже не регламентована КПК, адже не передбачено, у якій формі має здійснюватися звернення, чи забезпечується право на професійну правничу допомогу при такому зверненні, предмет звернення, у які строки та у якому процесуальному порядку слідчий суддя має розглянути це звернення. Така регламентація кримінально-процесуальних відносин не відповідає критерію юридичної визначеності у частині чіткого формулювання правової норми, проте, слідчі судді, керуючись ч. 6 ст. 28, ст. 8, ч. 6 ст. 9 КПК, мають приймати та розглядати такі звернення [14, с. 253].

Беручи до уваги викладене, з цією метою усунення зазначених законодавчих неточностей та суперечностей пропонуємо ч. 6 ст. 28 КПК України викласти у такій редакції:

«6. Підозруваний, обвинувачений, потерпілий, інші особи, права чи інтереси яких обмежуються, мають право під час досудового розслідування на звернення до слідчого судді, а під час судового провадження – до суду, з клопотанням, в якому викладаються обставини, що обумовлюють необхідність здійснення кримінального провадження (або окремих процесуальних дій) у більш розумні (короткі) строки, ніж ті, що передбачені цим Кодексом».

Разом із тим ст. 308 КПК України викласти у такій редакції: «Стаття 308. Оскарження недотримання розумних строків

У разі якщо підозруваний, обвинувачений, потерпілий, інша особа, права чи інтереси якої

обмежуються, звернулися з клопотанням про недотримання розумних строків слідчий суддя, суд повідомляє їх про місце та час проведення судового засідання. Таке клопотання має бути розглянуто слідчим суддею, судом не пізніше трьох днів з дня його надходження до суду за участю особи, яка його подала, і за наявності – також захисника, законного представника, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження. Неприбуття цих осіб, якщо вони були належним чином повідомлені про місце та час проведення судового засідання, не перешкоджає розгляду клопотання.

При наявності підстав, що доводять необхідність здійснення кримінального провадження (або окремих процесуальних дій) у більш розумні (короткі) строки, ніж ті, що передбачені цим Кодексом, слідчий суддя, суд задовольняє клопотання».

Висновки. Резюмуючи викладене вище, доходимо до висновку, що не зважаючи на закріплення в ст. 28 КПК України засади розумності строків, все ж таки має місце непоодинокі порушення вимог цієї засади. Це наочно свідчить про нагальну необхідність якнайшвидшої розробки та прийняття закону з питань захисту права особи на здійснення досудового розслідування, судового та виконавчого провадження протягом розумного строку. Цим законом, який, наприклад, може називатися «Про захист права особи на здійснення досудового розслідування, судовий розгляд та виконавче провадження протягом розумного строку» повинно бути встановлено порядок розгляду судами справ щодо порушення права особи на розумний строк, зокрема, при здійсненні кримінального провадження та персональну відповідальність осіб, винних у порушенні вимоги «розумності строку».

Література

1. Про концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів: указ Президента України від 10.05.2006 № 361/2006. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/361/2006>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар: у 2 т.: Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація. Харків: Право, 2012. 768 с.
4. Кучинська О. П. Розумні строки кримінального провадження – одна із гарантій справедливого судочинства. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 2. С. 44–49.
5. Рожнова В. В. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (загальна частина). К., 2012. 398 с.
6. Рибак О. О., Кучинська О. П. Щодо проблеми реалізації розумності строків як засади кримінального процесу України. *Науковий вісник Ужгородського*

національного університету. Серія «Право». 2015. Вип. 35. Ч. I. Т. 3. С. 122–125.

7. Манукян В. И. Европейский суд по правам человека: право, прецеденты, комментарии: науч.-практ. пособие. К.: Истина, 2007. 367 с.

8. Кениг (Konig) против Федеративной Республики Германии: решение Европейского суда по правам человека от 28.06.1978 URL: <http://www.echr.ru/documents/doc/2461483/2461483.htm>.

9. Неймайстер против Австрии (Neumeister v. Austria): Постановление Европейского Суда по правам человека от 27 июня 1968 года (жалоба № 1936/63). URL: <http://european-court.ru/resheniya-evropejskogo-suda-na-russkom-yazyke/nejmajster-protiv-avstrii-neumeister-v-avstria-postanovlenie-evropejskogo-suda/>.

10. Case of «RINGEISEN v. AUSTRIA (MERITS)» (Application no 2614/65): European court of human rights. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-57565&filename=001-57565.pdf>.

11. Про деякі питання дотримання розумних строків розгляду судами цивільних, кримінальних справ і справ про адміністративні правопорушення: Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17 жовтня 2014 р. № 11. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011740-14>.

12. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Павлюлінець проти України» від 06.09.2005 (Заява № 70767/01). // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_429.

13. Солдатський В. Розумні строки в контексті рішень Європейського суду з прав людини. *Національний юридический журнал: теорія і практика*. 2015. Октябрь. С. 112-116.

14. Гловюк І. В. Деякі аспекти тлумачення та застосування ч. 6 ст. 28 КПК України у практиці слідчих суддів. *Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу: тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 100-річчя від дня народження проф. М. В. Салтєвського (м. Харків, 8 листоп. 2017 р.)* / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. С. 253–255.

Анотація

Льошенко О. Ю. Актуальні питання забезпечення розумних строків у кримінальному провадженні. – Стаття.

Статтю присвячено актуальним питанням законодавчого забезпечення розумних строків у кримінальному провадженні. Вибір даної тематики зумовлений існуванням законодавчих прогалин, що негативно позначається на правозастосовній діяльності в контексті досліджуваного питання.

Наведено доктринальні позиції стосовно розуміння поняття розумних строків як процесуальної гарантії забезпечення права на справедливий суд, гарантованого кожній людині статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.

Здійснено аналіз наукових джерел і практики Європейського суду з прав людини щодо визначення критеріїв розумних строків. Зокрема, визначено, що на сьогодні ЄСПЛ сформулював критерії, якими необхідно керуватись під час визначення меж розумності процесуальних строків, і які внаслідок проведення кодифікації було імplementовано до національної правової системи України. При цьому,

не зважаючи на відсутність визначення чітких меж самих критеріїв, що виступають лише як певні орієнтири, визначення розумних строків має здійснюватися під час розгляду кожної конкретної справи. Вважаємо, що такий підхід є цілком виправданим, оскільки кожне кримінальне провадження має свої особливості як щодо прийняття необхідних процесуальних рішень, так і проведення відповідного комплексу процесуальних дій.

Визначені неузгодженості в положеннях КПК України в частині забезпечення розумних строків, а саме, порівнявши ч. 6 ст. 28 та ст. 308 КПК України, констатовано, що їх положення не узгоджуються, оскільки в останній не передбачено можливості звернення до слідчого судді або суду з клопотанням про недотримання розумних строків. На підставі цього запропоновані відповідні зміни й доповнення до КПК України.

Ключові слова: засади кримінального провадження, розумні строки, судовий розгляд, право на справедливий суд, захист прав людини.

Аннотация

Лёшенко О. Ю. Актуальные вопросы обеспечения разумных сроков в уголовном производстве. – Статья.

Статья посвящена актуальным вопросам законодательного обеспечения разумных сроков в уголовном производстве. Выбор данной тематики обусловлен существованием законодательных пробелов, негативно сказывающихся на правоприменительной деятельности в контексте исследуемого вопроса.

Приведены доктринальные позиции относительно понимания понятия разумных сроков как процессуальной гарантии обеспечения права на справедливый суд, гарантированного каждому человеку статьей 6 Конвенции о защите прав человека и основных свобод 1950.

Осуществлен анализ научных источников и практики Европейского суда по правам человека по определению критерии разумных сроков. В частности, определено, что на сегодня ЕСПЧ сформулировал критерии, которыми необходимо руководствоваться при определении границ разумности процессуальных сроков, и которые в результате проведения кодификации были имплементированы в национальной правовой системе Украины. При этом, несмотря на отсутствие определения четких границ же критериев, что выступают только как определенные ориентиры, определения разумных сроков должно осуществляться при рассмотрении каждого конкретного дела. Считаем, что такой подход является вполне оправданным, поскольку каждое уголовное производство имеет свои особенности как по принятию необходимых процессуальных решений, так и проведение соответствующего комплекса процессуальных действий.

Определены несогласованности в положениях УПК Украины в части обеспечения разумных сроков, а именно, сравнив ч. 6 ст. 28 и ст. 308 УПК Украины, констатовано, что их положения не согласуются, поскольку в последней не предусмотрена возможность обращения к следственному судье или суду с ходатайством о несоблюдении разумных сроков. На основании этого предложены соответствующие изменения и дополнения в УПК Украины.

Ключевые слова: принципы уголовного производства, разумные сроки, судебное разбирательство, право на справедливый суд, защита прав человека.

Summary

Lyoshenko O. Yu. Topical issues of ensuring reasonable time in criminal proceedings. – Article.

The article is devoted to topical issues of legislative provision of reasonable time in criminal proceedings. The choice of this topic is due to the existence of legislative gaps, which negatively affects law enforcement activities in the context of the research issue.

The doctrinal positions concerning the understanding of the concept of reasonable terms as a procedural guarantee of ensuring the right to a fair trial, guaranteed to everyone by Article 6 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of 1950, are presented.

The analysis of scientific sources and practice of the European Court of Human Rights to determine the criteria of reasonable time. In particular, it is determined that to date the ECtHR has formulated the criteria to be followed when determining the limits of reasonableness of procedural time limits, and which as a result of codification have been implemented in the national legal

system of Ukraine. At the same time, despite the lack of definition of clear boundaries of the criteria themselves, which act only as certain guidelines, the definition of reasonable deadlines should be carried out during the consideration of each case. We believe that such an approach is quite justified, as each criminal proceeding has its own characteristics both in terms of making the necessary procedural decisions and conducting the appropriate set of procedural actions.

Inconsistencies in the provisions of the CPC of Ukraine in terms of ensuring reasonable time, namely, comparing Part 6 of Art. 28 and Art. 308 of the CPC of Ukraine, it is stated that their provisions are not consistent, as the latter does not provide for the possibility of appealing to the investigating judge or the court with a request not to comply with reasonable time limits. Based on this, appropriate changes and additions to the CPC of Ukraine are proposed.

Key words: principles of criminal proceedings, reasonable terms, trial, right to a fair trial, protection of human rights.